

ИЗВЕШТАЈ ЗА АНТИКОРУПЦИСКА ПРОВЕРКА НА ЗАКОН ЗА ДРЖАВЕН ПАЗАРЕН ИНСПЕКТОРАТ

Наслов: Закон за државен пазарен инспекторат

Постапено по сопствена иницијатива на Државната комисија за спречување на корупцијата согласно Планот и динамиката за 2017 година усвоен од страна на Државната комисија за спречување на корупцијата.

Област: Економија

Генерална оценка

1. Осврт:

Со овој закон се уредуваат начелата, надлежноста, организацијата на пазарната инспекција и постапките на инспекцискиот надзор. Цел на овој закон е организирање на ефикасен систем на инспекциски надзор над економските активности кои се вршат на територијата на Република Македонија.

Инспекторатот врши инспекциски надзор над примената на законите, другите прописи и акти од страна на трговските друштва, други правни и физички лица како и граѓаните кои вршат дејност на територијата на Република Македонија, а кои најчесто се однесуваат на безбедноста на производите, заштита на потрошувачите, дејности од областа на трговијата, угостителството, туризмот, занаетчиството, заштита на правата од индустриска сопственост како и други работи определени со закон.

2. Разгледани / консултирани дополнителни материјали:

- Закон за инспекциски надзор (Службен весник на РМ бр. 50/10, 162/10, 157/11, 147/13, 41/14 и 33/15)
- Закон за општа управна постапка (Службен весник на РМ бр. 124/15)
- Закон за заштита на потрошувачите (Службен весник на Република Македонија бр.38/2004)

Државната Комисија за спречување на корупција согласно Законот за спречување на корупција (чл.49. став.1 точка 3) и Законот за спречување на судир на интереси (член 21.

став. 1 точка. 2), применувајќи ја Методологијата за Антикорупциска проверка на легислативата, а постапувајќи Планот и динамиката за антикорупциска проверка на легислативата на донесени закони за 2017 година, го разгледа Законот за државен пазарен инспекторат и го донесе следниот:

Заклучок

Државната комисија за спречување на корупцијата по извршената антикорупциска проверка односно анализа и оценка на формата и содржината на Законот за државен пазарен инспекторат, утврди постоење на корупциски ризици.

Имено, согласно Методологијата за антикорупциска проверка на легислативата во која е содржана и листата на ризиците од корупцијата, а врз основа на која се спроведе и анализата и проверката на предметниот закон, ДКСК утврди дека во конкретниот случај постојат ризици од корупција во примената на дискреционото овластување, нецелосно дефинирани процедури и недефинирани рокови.

Образложение

При целосната анализа и проверка на Законот за државен пазарен инспекторат се констатирани ризици од корупција во следните одредби:

Член 12.

Со проверката на член 12 алинеја 2, која гласи „не му е изречена казна со правосилна судска пресуда за забрана на вршење на професија, дејност или должност“ се констатира дека изречената казна како услов би претставувало пречка лицето да ги исполни условите за именување на директорот на инспекторатот.

Во овој член се посочува на потребата од дообјаснување во поглед на изречената казна или прекршочна санкција забрана за вршење на професија, дејност или должност, односно дали забраната во оваа одредба се однесува на општа забрана или забрана за вршење на конкретна професија, дејност или должност поврзана со надлежностите на Инспекторатот.

Со проверката на член 12 алинеја 3, која гласи „од областа на економијата, правото, бизнис, администрацијата, машинската, електротехничката, технолошката струка или друга соодветна струка поврзана со надлежностите од членот 8 од овој закон“ се констатира дека не е соодветно изедначено нивото на образование од двете програми (стара и нова програма на студирање), односно, нивото VII/1 не е соодветно со 300 кредити. Нивото соодветно на 300 кредити ЕКТС е VII/2.

Дополнително, при набројување на областите потребни за избор на лицето директор на инспекторатот, потребно е таксативно набројување на областите, без постоење на делот од одредбата „друга соодветна струка поврзана со надлежностите“ – тој дел од одредбата создава постоење на правна празнина и ризик од искористување на делот од одредбата за исполнување на цели со коруптивен карактер.

Член 23.

Во ставот 1 од овој член, кој гласи „Ако при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот утврди недостатоци, е должен да му укаже на субјектот на надзор да ги отстрани во точно определен рок, освен ако поинаку не е утврдено со закон“, постои висок ризик од недефинирани рокови, при што треба прецизирано наведување на роковите без да се остави можност за поединечно / селективно толкување. Корупцискиот ризик доаѓа од фактот што постојат можности за активности од страна на инспекторите, за кои не е пропишан прецизен рок – што остава можност да биде предмет на злоупотреба и правна несигурност за лицата (субјектите на надзорот) на кои се однесува одредбата.

Член 37-г.

Со проверка на член 37-г став 4, кој гласи „Комисијата за спогодување е составена од три члена и нивни заменици, од кои еден член ја врши функцијата на претседател. Членовите на Комисијата за спогодување се избираат од редот на државните службеници вработени во министерството, од кои еден е дипломиран правник. Членовите на Комисијата за спогодување имаат мандат од три години“, се оценува дека постои недостаток од основни критериуми и услови за избор, кои треба да ги исполнат кандидатите кои ќе бидат избрани за членови на Комисијата за спогодување, бидејќи во спротивно се остава широк простор за дискреција во однос на изборот на претставниците од наведените органи.

Корупциски ризик постои и поради недостатокот од пропишана процедура за избор на кандидатите за членови на Комисијата за спогодување, односно постои ризик од нецелосно дефинирање на процедурата за избор. Одредбата треба да претрпи измена односно допрецизирање – во однос на наведување на професиите на сите членови на Комисијата за спогодување, односно наведување на професионалците од одредените области потребни за прецизно одлучување и функционирање на Комисијата за спогодување. Со оглед на фактот дека одредбата пропишува дека членовите се избираат од редот на државните службеници вработени во министерството, забележуваме дека ова не претставува доволно прецизирање.

Дополнително, законодавецот во оваа одредба, покрај пропишувањето на процедурата за избор и прецизирање на критериумите за избор на членовите на Комисијата за спогодување, потребно е дополнување на одредбата во однос на можноста за повторен избор на членовите по завршување на мандатот и можноста за бројот на мандати на членовите на Комисијата за спогодување.

Заклучоци и препораки

Државната комисија за спречување на корупцијата по спроведената анализа и проверка на текстот на Законот за државен пазарен инспекторат и по констатираните ризици од корупција заклучи да му препорача на Министерство за економија, односно Државниот пазарен инспекторат, да го преоцени текстот на законот, а со цел елиминирање на ризиците, и тоа во насока на:

- Елиминирање на дискреционите овластувања кои се провлекуваат низ Законот и нецелосно дефинираните процедури како ризик од корупција;
- Прецизирање на одредбите кои се однесуваат на отстранување на недостатоците според овој закон, при што треба прецизирано наведување на роковите без да се остави можност за поединечно / селективно толкување, со цел избегнување на ризикот од недефинирани рокови;
- Прецизирање на законските одредби за избор и можност за реизбор на членови на Комисијата за спогодување со цел елиминација на ризикот од недостиг на пропишана процедура.